

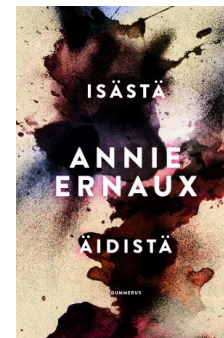
KIRJASTO
PALVELU

KP

Kaunokirjallisuuden kuvailun erityispiirteet

- Luokitus karkea suhteessa tietoaaineiston luokituskäytäntöihin
  - Luokitus ei esimerkiksi ota kantaa teoksen näkökulmaan tai teemoihin
- Suosittu sanallista kuvailua ja aiemmin myös ketjutusta
  - Ketjuilla ilmaistu esimerkiksi toimijoiden väliset suhteita

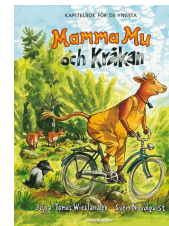
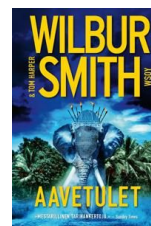
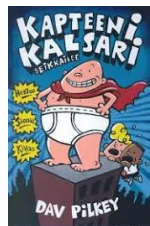
650	7	a vanhempi-lapsisuhde x isät x tyttäret 2 kaunokki
650	7	a vanhempi-lapsisuhde x äidit x tyttäret 2 kaunokki

Kaunokirjallisuuden kuvailun erityispiirteet

- Paljon yksilöityjä henkilönimiä, joille ei ole auktorisointia ja/tai niitä ei tulla auktorisoimaan

600	1	4	a Lennox, Leo c (fiktiivinen hahmo)
600	1	4	a Fraser, Jamie c (fiktiv gestalt)
600	0	4	a Kapteeni Kalsari c (fiktiivinen hahmo)
600	3	4	a Courtney c (suku) (fiktiivinen yhteisö)
600	0	4	a Vauhkonen c (koira) (fiktiivinen hahmo)
600	0	4	a Mamma Mu c (fiktiv gestalt)

Kaunokirjallisuuden kuvailun erityispiirteet

> Miten valita oikea nimimuoto?

Nimet tallennetaan kuvailusääntöjen mukaisesti käytettävän kuvailukielen mukaisessa muodossa; ks. esim. [Sisällönkuvailuopas](#). Valmisteilla kansallinen lisäohjeistus

Mikäli henkilönimi on auktorisoitu [KANTOon](#), käytetään ensisijaisesti tätä muotoa. Kansainvälisiä nimimuotoja voidaan hakea [VIAFissa](#)

Kaunokirjallisuuden kuvailun erityispiirteet

- Paljon yksilöityjä fiktiivisiä paikannimiä, joille ei ole auktorisointia ja/tai niitä ei tulla auktorisoimaan

> Miten valita oikea muoto?

Nimet tallennetaan kuvailusääntöjen mukaisesti käytettävän kuvailukielen mukaisessa muodossa; ks.esim. [Sisällönkuvailuopas](#)

- Kokonaan fiktiivinen paikka

651	4	ja Panem (fiktiivinen paikka)
651	4	ja Melukylä (fiktiivinen paikka)
651	4	ja Bullerby (fiktiv plats)

- Osittain fiktiivinen paikka

651	4	ja Bishop's Lacey (Englanti : fiktiivinen paikka)
651	4	ja Poutaniemi (Borgå, Finland : fiktiv plats)
651	4	ja Viistokuja (Lontoo, Iso-Britannia : fiktiivinen paikka)

Kaunokirjallisuuden kuvailun erityispiirteet

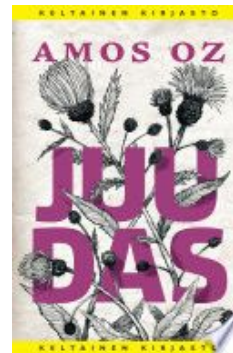
- Paljon johdannaissuhteita

> Miten asia ilmaistaan?

Mikäli ko. piirre on ilmeinen, informaatio tallennetaan kuvailusääntöjen mukaisesti; useimmiten se ilmaistaan kentässä 7xx-.

Osakentässä i käytettävät fraasit otetaan [Metatietosanastosta](#)

245	10	a Yhteet / c Matti Rönkä.
700	1	 i Intertekstuaalisen viittauksen perustana (teos): a Linna, Väinö, d 1920-1992. t Tuntematon sotilas. o (FI-ASTERI-N)000067929
245	10	a Juudas / c Amos Oz ; suomentanut Minna Tuovinen.
730	04	 i Intertekstuaalisen viittauksen perustana (teos): a Raamattu.

Kaunokirjallisuuden kuvailun erityispiirteet

- Kuvailuympäristön ja aineiston “globalisoituminen”
    - Kuvailutyö tehdään yhä verkottuneemmassa maailmassa
    - Suomalaisissa kirjastoissa yhä enemmän vieraskielisiä aineistoja
- Sovittava yhdessä kuvailukäytännöistä

Kaunokirjallisuuden kuvailun erityispiirteet

- Tapausesimerkkinä kohdeviittaus englanninkielisessä aineistoissa
  - Mitä esimerkiksi tehdään tilanteessa, jossa kohdehenkilön nimi on auktorisoitu KANTOon, mutta teoksessa käytetty muoto eroaa suomalaisesta auktorisoinnista?

245	1	0	a Joan : b a novel / c Katherine J. Chen.
600	0	4	 a Jeanne, c d'Arc, d 1412-1431. o (FI-ASTERI-N)000113283
600	0	4	 a Joan, c of Arc, Saint.

vai

245	1	0	a Joan : b a novel / c Katherine J. Chen.
600	0	4	 a Jeanne, c d'Arc, d 1412-1431. o (FI-ASTERI-N)000113283
900	1		 a Joan, c of Arc, Saint. y Jeanne, c d'Arc, d 1412-1431.

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kuvailusuositukset

- Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmä ylläpitää Sisällönkuvailuopasta. Oppaassa [liite](#) *Fiktioaineiston asiasanoituksesta ja kenttien 650 ja 655 termijärjestyksestä*
- **Termien tallennusjärjestys kentässä 650**
  1. Teoksen aiheet ja ydinteemat
  2. Teoksen toimijat (ryhmänimi)
  3. Teoksen tapahtumapaikka (ryhmänimi)
  4. Teoksen tapahtuma-aika (ei-numeerinen termi)
  5. Muut mm. typografiaan, luettavuuteen ja julkaisuhistoriaan liittyvät seikat sekä kirjallisuustutkimuksen termit

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kuvailusuositukset

245 1 0|a Uuden nimen tarina : |b nuoruus / |c Elena Ferrante ; suomentanut Helinä Kangas.

650 7 |a ystävyys |2 kauno/fin |0 [linkki] □ *aiheen kannalta keskeisin teema*

650 7 |a erilaisuus |2 kauno/fin |0 [linkki] □ *muut tiedonhaun kannalta oleelliset teemat*

650 7 |a elämänodotukset |2 kauno/fin |0 [linkki]

650 7 |a avioliitto |2 kauno/fin |0 [linkki]

650 7 |a opiskelu |2 kauno/fin |0 [linkki]

650 7 |a kilpailu (toiminta) |2 kauno/fin |0 [linkki]

650 7 |a ihastus |2 kauno/fin |0 [linkki]

650 7 |a yhteiskunnallinen muutos |2 kauno/fin |0 [linkki]

650 7 |a nuoret aikuiset |2 kauno/fin |0 [linkki] □ *keskeiset toimijat*

650 7 |a naiset |2 kauno/fin |0 [linkki]

650 7 |a yliopistot |2 kauno/fin |0 [linkki] □ *tapahtumapaikat*

650 7 |a sodanjälkeinen aika |2 kauno/fin |0 [linkki] □ *tapahtuma-aika*

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kuvailusuositukset

- **Lajityyppi- ja/tai muototermien tallennusjärjestys 655-kentässä**
  - Täsmällisin termi laitetaan kuvailussa ensimmäiseksi, poikkeuksena 655-kentässä käytetyt kohderyhmä ja/tai materiaalityyppi -termit (esimerkiksi *lastenkirjallisuus*, *äänikirjat*)
  - Voidaan tarvittaessa kuvailla usealla termillä (esimerkiksi *salapoliisikirjallisuus*, *rakkausromaanit*)

245	1	0	a Uuden nimen tarina : b nuoruus / c Elena Ferrante ; suomentanut Helinä Kangas.
655		7	a äänikirjat 2 kauno/fin o [linkki]
655		7	a kehitysromaanit 2 slm/fin o [linkki]
655		7	a naiskirjallisuus 2 slm/fin o [linkki]
655		7	a romaanit 2 slm/fin o [linkki]
655		7	a kaunokirjallisuus 2 slm/fin o [linkki]
655		7	a käännökset 2 slm/fin o [linkki]
655		7	a italiankielinen kirjallisuus 2 local

Riittääkö aiheen tallennus kuvaamaan teoksen teemoja?

Aihe

"[on] teoksen käsittelemä asia tai kohde. Aihe ja teema on syytä erottaa toisistaan. Esimerkiksi Väinö Linnan Tuntemattoman sotilaan (1954) aiheena on Suomen jatkosota pienen sotilasjoukon kokemana, kun taas romaanin teemaksi saatetaan tulkita esim. sodan mielettömyys tai suomalaisen sotilaan sankarillisuus."

(Hosiaislouma: Kirjallisuuden sanakirja)

Teema

"on kirjallisen teoksen perusajatus, joka havaitaan erilaisten motiivien toistumisen kautta ja joka synnyttää teoksen rakenteellisen ja sisällöllisen koherenssin; myös lukijan tulkinta teoksen merkityksestä."

(Tieteen termipankki)

Riittääkö aiheen tallennus kuvaamaan teoksen teemoja?

Termeiksi valitaan sellaiset termit, jotka kuvaavat löydettävyyden kannalta riittävän täsmällisesti ja riittävän kattavasti kohdeteoksen sisällöllisiä piirteitä

245	1	0	la Lapsikulta / c Romy Hausmann ; suomentanut Veera Kaski.
600	0	4	la Lena c (fiktiivinen hahmo)
600	0	4	la Hannah c (fiktiivinen hahmo)
650		7	la sieppaukset 2 kauno/fin o [linkki]
650		7	la vankeus 2 kauno/fin o [linkki]
650		7	la identiteetti 2 kauno/fin o [linkki]
650		7	la henkilöllisyys 2 kauno/fin o [linkki]
650		7	la uhrit 2 kauno/fin o [linkki]
650		7	la äidit 2 kauno/fin o [linkki]
650		7	la tyttäret 2 kauno/fin o [linkki]
655		7	la psykologinen jännityskirjallisuus 2 slm/fin o [linkki]
655		7	la romaanit 2 slm/fin o [linkki]
655		7	la kaunokirjallisuus 2 slm/fin o [linkki]
655		7	la käännökset 2 slm/fin o [linkki]
655		7	la saksankielinen kirjallisuus 2 local

"Piinaavan intensiivinen kidnappausjännäri. [--] Syvällä metsä uumenissa on ikkunaton mökki. Siellä asuu Lena lapsineen. Heidän elämästään on jo vuosia määrännyt "isi", heidät vanginnut mies. Eräänä yönä he onnistuvat pakenemaan, mutta painajainen on vasta alussa: isiltä ei noin vain karatakaan."

Miten uudet kuvailun sanastot ja ontologiat sekä rakenteistettu data muuttavat kuvailua?

- Termien ontologisointi ja ketjujen purku

- Vanhentunut käytäntö : kaikki termit tallennettu kenttään 650

245	1	0	la Uuden nimen tarina : b nuoruus / c Elena Ferrante ; suomentanut Helinä Kangas.
650		7	la yhteiskunnallinen muutos x sodanjälkeinen aika z Italia 2 kaunokki
650		7	la kaupungit z Napoli y 1960-luku 2 kaunokki

- Nykyinen käytäntö : teoksen eri sisällöllistä piirrettä kuvaava termi tallennetaan kukin omaan kenttäänsä

245	1	0	la Uuden nimen tarina : b nuoruus / c Elena Ferrante ; suomentanut Helinä Kangas.
648		7	la 1960-luku 2 yso/fin o [linkki]
650		7	la ystävyys 2 kauno/fin o [linkki]
650		7	la naiset 2 kauno/fin o [linkki]
650		7	la sodanjälkeinen aika 2 kauno/fin o [linkki]
651		7	la Napoli 2 yso/fin o [linkki]
651		7	la Italia 2 yso/fin o [linkki]

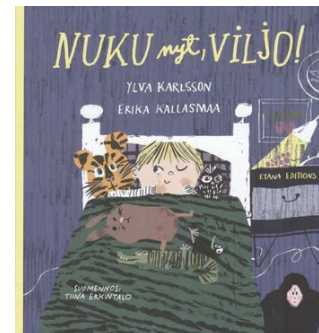
Miten uudet kuvailun sanastot ja ontologiat sekä rakenteistettu data muuttavat kuvailua?

- Tietyn kuvailupiirteen tallennus omaan kenttäänsä
  - Tallennus sekä nopeutuu että hidastuu
  - Yksittäisten kuvailupiirteiden tallennus selkeytyy
→ Uusia kenttiä: 370 (teoksen luomispaikka), 385 (kohderyhmän ominaisuudet), 386 (tekijän ominaisuudet), 388 (teoksen luomisaika)
  - Rajankäynti siitä, mitä kenttiä on tarvetta käyttää

385
655

7

|m Ikä |n age |a lapset (ikäryhmät) |2 yso/fin |o [linkki]
|a lastenkirjallisuus |2 slm/fin |o [linkki]

Miten uudet kuvailun sanastot ja ontologiat sekä rakenteistettu data muuttavat kuvailua?

- Sovittava yhteisesti (uusien) kenttien tallennuskäytännöistä

245 1 0 |a Paradise lost / |c John Milton ; introduced by Philip Pullman.
370 |g Iso-Britannia |2 yso/fin |o [\[linkki\]](#)

vai

245 1 0 |a Paradise lost / |c John Milton ; introduced by Philip Pullman.
370 |g Englanti |2 yso/fin |o [\[linkki\]](#)

Miten uudet kuvailun sanastot ja ontologiat sekä rakenteistettu data muuttavat kuvailua?

- Millaisia termejä on ylipäättään sopivaa ja/tai perusteltua tallentaa?
  - Esimerkkinä kentät 385 ja 386

|m Sukupuoli |n gdr |a sukupuolivähemmistöt |2 yso/fin |o [\[linkki\]](#)

|m Sukupuoli |n gdr |a transihmiset |2 yso/fin |o [\[linkki\]](#)

|m Muu |n soc |a maahanmuuttajat |2 yso/fin |o [\[linkki\]](#)

|m Muu |n soc |a erilaiset oppijat |2 yso/fin |o [\[linkki\]](#)

|m Uskonto |n rel |a adventistit |2 yso/fin |o [\[linkki\]](#)

|m Uskonto |n rel |a juutalaiset |2 yso/fin |o [\[linkki\]](#)

Miten uudet kuvailun sanastot ja ontologiat sekä rakenteistettu data muuttavat kuvailua?

- Haku nopeutuu, mikäli hakujärjestelmät mahdollistavat haun kohdistumisen haettavaan kenttään (esim. luomisaika 388).

Perushaku | Monikenttähaku | Tarkennettu haku | Selaus | Kommentohaku | Viitteet | Hakuhistoria | E-lehdet | Aloita alusta

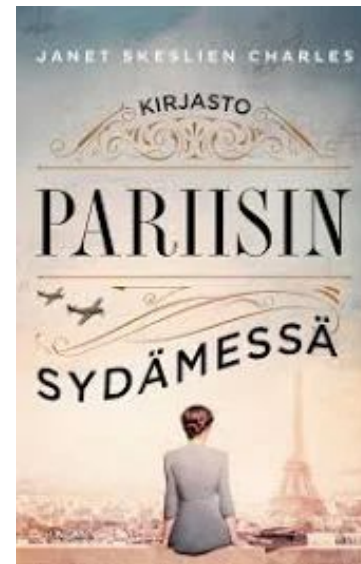
Tarkennettu haku

Hakutyyppi	Hakusana(t)	Haetaanko peräkkäiset sanat (fraasihaku)?	Viitteitä
<input type="text" value="Kaikki sanat"/>	<input type="text"/>	<input type="text" value="Fraasihaku"/>	<input type="text"/>
<input type="text" value="Kaikki sanat"/>	<input type="text"/>	☒ Ei ☐ Kyllä	
Sanoja nimekkeessä	<input type="text"/>	<input type="text" value="Fraasihaku"/>	
Tekijä	<input type="text"/>	☒ Ei ☐ Kyllä	
Asiasana	<input type="text"/>	<input type="text" value="Fraasihaku"/>	
MeSH-asiasana	<input type="text"/>	☒ Ei ☐ Kyllä	
Teoksen kieli (kielikoodi)	nähdäksesi viitteet.		
Alkuteoksen kieli (kielikoodi)	<input type="text" value="Hae"/> <input type="text" value="Tyhjennä"/>		
Julkaisija/kustantaja			
ISSN			
ISBN			
Aihealuekoodi	<input type="text" value="Kaikki kielet"/> Jos haluat rajata haun jonkin muunkieliseen aineistoon, hae tarkennettussa haussa kielikoodilla (Lista kielikodeista).		
Esityskoonpano*	<input type="text"/> - <input type="text"/> (voit korvata alkamis- tai päättymisvuoden kysymysmerkillä ?)		
Lajityyppi/Muoto	<input type="text" value="Kaikki aineisto"/> (voit rajata haun pelkkiin kirjoihin, lehtiin, musiikkiin tai karttoihin)		
UDK-luokka			
NLM-luokka			
YKL-luokka			

Miten uudet kuvailun sanastot ja ontologiat sekä rakenteistettu data muuttavat kuvailua?

- Hakutuloksen tulkinta voi yhtä aikaa sekä hankaloitua että selkeytyä

245	1	0	la Kirjasto Pariisiin sydämessä / c Janet Skeslien Charles ; suomentanut Katariina Kallio.
648	4	la 1939-1944	
648	7	la 1980-luku 2 yso/fin o [[linkki]	
650	7	la ystävyys 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la salaisuudet 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la menneisyys 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la sota-aika 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la miehitys 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la kirjastonhoitajat 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la vastarintaliikkeet 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la teini-ikäiset 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la naapurit 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la kirjastot 2 kauno/fin o linkk	
650	7	la toinen maailmansota 2 kauno/fin o [[linkki]	
650	7	la aikatasot 2 kauno/fin o [[linkki]	
651	7	la Pariisi 2 yso/fin o [[linkki]	
651	7	la Ranska 2 yso/fin o [[linkki]	
651	7	la Montana 2 yso/fin o [[linkki]	
651	7	la Yhdysvallat 2 yso/fin o [[linkki]	

Lopuksi

- **Kaunokirjallisuuden kuvailutyö on aina erityisosaamista**
  - Teosten moniaineksisuus
  - Teosten reseptio aikaan ja yksilöön sidottu
  - Kuvailu on aina suhteessa ympäröivään maailmaan
  - Mikä on kuvailun päämäärä
    - Miten huomioida eri lajien erityispiirteet
    - Miten huomioida haettavuus/saavutettavuus
  - Entä kenelle kuvailua itse asiassa tehdään

KIITOS!

Outi Hintikka
Kirjastopalvelu
outi.hintikka@kirjastopalvelu

